

címen. A folyóirat első számát 1954. április 1-én vették kézbe az érdeklődők. A lapban a baromfiipart érintő cikkek mellett mindig helyet kaptak a baromfi-tenyésztésről és baromfiegészségügyről szóló írások is.

Az üzemi dolgozók a város sportéletébe a 20-as években kapcsolódtak be. Ekkor a város neves labdarúgó-csapataiban, az OMTK-ban és az OTK-ban már üzemi munkásfiatalok is játszottak. Az 1929-ben alakult OFC-ben szintén szerepeltek üzemiek. Ekkor még egy-egy mérkőzésre lovaskocsival utaztak a 20—30 km-re fekvő községekbe. Az is megtörtént, hogy a fuvarra nem volt pénzük s így a játékosok 6 kerékpáron felváltva vitték egymást a soron következő mérkőzés színhelyére.

Az államosítás után szakszervezeti labdarúgó-csapatok alakultak az üzemekben. A városban szakszervezeti bajnokságot rendeztek s ebben a baromfifeldolgozó üzemnek két csapata is részt vett. Az első csapat több éven át a bajnokságot is megnyerte, míg a Barnevál II. csapata gyengébb képességű játékosokból állott. E csapatok játékosaiiban nagy volt a játékedv és a küzdeni tudás, azért a mérkőzéseiken mindig sok néző jelent meg.

A 40-es évek végén a különböző társadalmi szervezetekből álló labdarúgó-csapatokat megszüntették s valamelyik szakszervezethez osztották be. Orosházán az Élelmiszeripari Dolgozók Szakszervezetéhez került a város csapata és ezentúl „Kinizsi” néven szerepelt. A sportpálya a legnagyobb élelmiszeripari vállalat, a Baromfifeldolgozó Vállalat tulajdonába ment át. Ugyanakkor a vállalat évenkénti sportfejlesztési alapját a Kinizsi sportegyesület fenntartására fordították.

1974-ben újra megalakult az OMTK Sportegyesület, a sportpálya azonban továbbra is a vállalaté maradt. Az üzemi sportolók számára létrehozták a HUNGAVIS-KINIZSI Természetbarát Sportegyesületet. Ennek két szakosztálya van: a turisztikai szakosztály és a tömegsport. Ez utóbbihoz tartoznak a kispályás labdarúgók, asztaliteniszezők, sakkozók, atléták és horgászok.

At ötvenes évek elején az üzemben is működött az MHK (Munkára Harcra Kész) sportmozgalom. Tagjai rendszerint zárt egységben, sportruhába öltözve vonultak ki a pályára. (122. sz. kép.)

Az elmúlt évtizedben ÉDOSZ (Élelmiszeripari Dolgozók Szakszervezete) Megyei Sportnapot többször rendeztek Orosházán. Egy-egy versenynapon 500—600 fiatal mérte össze tudását. A vállalat HUNGAVIS Sportegyesülete rendszeresen részt vesz ezeken a rendezvényeken. (123. sz. kép.)

16. Események az államosított üzem életéből

A második világháború után a baromfifeldolgozást újrakezdő üzemekben a Magyar Kommunista Párt szerepe fokozatosan növekedett, majd az államosítást és az azt követő üzemi életet már teljesen a párt irányította. A baromfifeldolgozó vállalat pártalapszervezete a jól működő alapszervezetek közé tartozott. Tagjai közül nemcsak a helyi üzem vezetőit nevezték ki, de többen — a

felsőbb szervek megbízása alapján — Orosházáról más városok baromfifeldolgozó üzeméhez kerültek, ahol szervezték és irányították a termelést. Az alap-szervezet legrégebbi tagjairól egy fénykép is fennmaradt, amelyet itt bemutatunk. (124. sz. kép.)

Az üzem életében, a mindennapi munkában a gazdasági vezetés, a párt és a szakszervezet mellett az ifjúsági szervezet is fontos szerepet vállalt és vállal most is. Mivel az üzemi dolgozók jelentős része a fiatal korosztályhoz tartozik, ezért a KISZ munkájára, irányítására mindig nagy szükség volt. A KISZ a maga eredményes munkásságával a 60-as évek elején kezdett előrelépni. 1961-ben a KISZ fiatalok jó munkájukért a helyi pártszervezettől zászlót kaptak, amelyet ünnepélyes keretek között nyújtottak át nekik. E nevezetes eseményről készült és megőrzött fényképet itt is megörökítjük. (125. sz. kép.)

1945. óta május 1-ét az üzem dolgozói minden évben megünneplik. Szín-pompás felvonulásukon a legújabb termékeiket is bemutatják. Az ötvenes és hatvanas években az ünnepet megelőző napokon sok ezer művirágot készítettek, majd ezekkel, valamint apró zászlókkal és színes papírokkal díszítették a felvonulási utakat.

1945. május 1-én a roncsokból összeállított gépkocsival vonultak fel. (19. sz. kép.) Az 1948. május 1-i felvonuláson már mint az államosított üzem dolgozói vettek részt. Táblájukon az alábbi felirat olvasható: „Fortuna Árukereskedelmi RT Államosított Üzem”. (126. sz. kép.) A következő évben a kor felfogásának megfelelően bizonyos uniformizálódás jegyében történt a felvonulás. Az üzem nődolgóit egyforma piros mintájú, egyazon anyagból való ruhát varrtak maguknak s abban vonultak fel. (127. sz. kép.) Később már szabadabb, kötetlen formában ünnepeltek az üzem dolgozói, s a felvonuló menet élén a népi táncsoport tagjai népviseletben, sokszínű bokkrétát vittek. 1969. május 1-én a nemzeti piros-fehér-zöld — a forradalom vörös —, valamint a békét kifejező kék színű zászlókkal vonultak a gyár dolgozói. (128. sz. kép.)

Az üzemen belüli versenymozgalom nem sokkal az államosítás után megindult. Az első munkaversenyek kizárólag egyéni vállalásokra épültek. Az üzem társadalmi és gazdasági vezetői felismerték a munkaverseny s azon belül a brigádmozgalom fontos szerepét, ezért 1961-től kezdve a brigádmozgalom szervezését tűzték ki célul. Az első értékes vállalást 1961-ben a gépkocsivezetők brigádja tette és elnyerte a „Szocialista brigád” címet. Utána sorra alakultak a brigádok az üzem különböző munkaterületein és hathatósan elősegítették a gyár terveinek teljesítését és túlteljesítését. A vállalások kiterjedtek a gazdasági eredmények növelésére, a takarékos anyagfelhasználásra, a közvetlen és közvetett költségek csökkentésére, a létszám, a beralap megtakarítására, a munkafegyelem megszilárdítására és a termelékenység növelésére. Ezenkívül társadalmi munkát is végeztek. A brigádok közül a lámpázók brigádja kezdte meg 1963-ban a társadalmi munkák sorát. (129. sz. kép.)

A magántulajdonban lévő üzemekben a mai értelemben vett üzemlátogatók sok nem voltak. Az egykori tulajdonosok nem szívesen fogadtak látogatókat, termelési adataikat sem hozták nyilvánosságra, hiszen ezzel az adóhatóságok munkáját könnyítették volna meg. Még arra is ügyeltek, hogy más városból származó munkavállalót ne alkalmazzanak. Ha pedig ez csak később derült ki,

akkor azonnal elbocsátották. Így járt egy orosházi származású, de Békéscsabára költözött munkás is, aki a harmincas években a békéscsabai Schneider cégnél egy hétig a hízaldában dolgozott. Miután mit sem sejtve elmesélte orosházi származását, gyanúba került. Föltételezték róla, hogy a „csirkehizlás titkár” akarja megszerezni, ezért mint valami ipari kémnek, rögtön távoznia kellett. (Kiemelve egy békéscsabai adatközlő anyagból.)

Az államosítás után az ország valamennyi baromfifeldolgozó üzeme egy vállalattá, a Baromfiértékesítő Nemzeti Vállalattá (BARNEVÁL) alakult. A központi cél az volt, hogy minden üzem a legjobb technológiával dolgozzon, ezért már az első évben lehetővé tették az egymás közötti „üzemlátogatásokat”, a közvetlen tapasztalatcserét.

A szocialista országokból ide látogató szakemberek is hasonló céllal érkeztek. Fogadott az üzem bolgár, csehszlovák, kubai, lengyel, román és szovjet látogatókat. A magyar külkereskedelmi szervek és a külföldi vevők látogatásaik során a baromfitermékek minőségéről tájékozódnak. Időközönként megszemlélik az üzemet a vásárló országok állatorvosai is, akik az üzem higiéniai állapotáról és a termékek gyártásáról kívánnak képet kapni.

Az Orosházi Baromfifeldolgozó Vállalat szakemberei tájékozódás és gépek vásárlása céljából jártak Csehszlovákiában, Franciaországban, Hollandiában és a Német Szövetségi Köztársaságban. A vállalat igazgatója egy jószolgálati küldöttség tagjaként még a kínai baromfifeldolgozást is megszemlélhette.

1969-ben — Orosháza újratelepítésének 225. évfordulója alkalmából — a városban rendezték meg a Mezőgazdasági Könyvhónap megnyitóját. Az ünnepségen dr. Dimény Imre mezőgazdasági és élelmezésügyi miniszter is megjelent, majd megtekintette a vállalat baromfikonzerv-üzemét. Ez a látogatás elismerés volt az addigi munkáért és biztatás a jövő számára. (130. sz. kép.)

1977-ben dr. Soós Gábor (Orosháza város szülöttje) a Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztérium államtitkára — a mezőgazdasági termelés és feldolgozás feladatainak vizsgálata során — Békés megyébe látogatott. Járt több termelőszövetkezetben, majd az Orosházi Baromfifeldolgozó Vállalatot is megszemlélte. (131. sz. kép.)

A korábbi években járt még egy miniszter az üzemben. Látogatásáról — egy sajátos ok miatt — a dolgozók sokáig beszéltek. Orosházán régi szokás, hogy a munkaterembe belépő fejbiccentéssel, vagy „a kalapszél megbökésével” köszönti a bentieket. A miniszter részéről mindez elmaradt s azonkívül a tekintete is állandóan az emberek feje felett haladt el. Lehet, hogy nem tudatosan tette, de a dolgozók ezt nehezményezték s emiatt emlegették.

A jól végzett munka és az elért eredmények alapján az Orosházi Baromfifeldolgozó Vállalat fennállása óta az alábbi kitüntetésekert szerezte meg:

1953-ban Élüzem,

1955-ben Élüzem,

1957-ben Élüzem,

1959-ben Élüzem,

1966-ban A Minisztertanács és a SZOT vörös vándorzászlójával kitüntetett Baromfiipari Országos Vállalat élüzeme,

1967-ben Az élelmiszeripari miniszter és az ÉDOSZ vörös vándorzászlójával kitüntetett Baromfiipari Országos Vállalat élüzeme,
1968-ban A mezőgazdasági és élelmezésügyi miniszter, valamint az ÉDOSZ vörös vándorzászlójával kitüntetett kiváló vállalat élüzeme,
1969-ben a Minisztertanács és a SZOT vörös vándorzászlójával kitüntetett Baromfiipari Országos Vállalat élüzeme,
1970-ben A Baromfiipari Országos Vállalat kiváló vállalat élüzeme,
1986-ban a MÉM és ÉDOSZ Dicsérő oklevele az Orosházi Baromfifeldolgozó Vállalat dolgozóinak, akik az 1985. évi szocialista munkaversenyben eredményesen részt vettek.

A Baromfiipari Országos Vállalat neve alatt az 1967. évi Országos Mezőgazdasági Kiállításon az Orosházi Gyár is bemutatta termékeit s azok közül az alábbiak nyertek díjat:

- I. díjat nyert füstölt libamell termékéért,
- I. díjat nyert nyers pulykatömbhús termékéért,
- II. díjat nyert főtt tyúktömbhús termékéért,
- II. díjat nyert bratfertig libatermékéért, (132. sz. kép.)
- III. díjat nyert libacomb termékéért,
- III. díjat nyert bratfertig csirke termékéért. (133. sz. kép.)

Az 1970. évi Országos Mezőgazdasági Kiállításon szintén jól szerepelt a gyár. Termékei közül:

- Aranyérem díjat nyert libamájkrém termékével
- aranyérem díjat nyert bontott pecsenyeliba termékével
- ezüstérem díjat nyert belezett galamb termékével
- elismerésben részesült orosházi tyúkhúsleves termékéért
- elismerésben részesült szárnyaspástétom termékéért
- elismerésben részesült csontozott, sorolt csirkemell termékéért.

Az 1980. évi Budapesti Nemzetközi Vásáron az orosházi gyár termékei együtt szerepeltek a baromfiipar többi termékével, amelyet dr. Romány Pál mezőgazdasági és élelmezésügyi miniszter is megtekintett. (134. sz. kép.)

Az 1980. évi Országos Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Kiállításon az Orosházi Baromfifeldolgozó Vállalat

- I. díjat nyert libamáj tartalmú krémekért és pástétomokért.

Az 1982. évi őszi Budapesti Nemzetközi Vásáron az orosházi vállalat a Budapesti Nemzetközi Vásár díját nyerte el az „Orosházi” pulykajava termékével.

Ugyanezen évben a Hungaropack '82 Magyar Csomagolási Versenyen a mezőgazdasági és élelmezési miniszter különdíját kapta a baromfivirsli fogyasztói csomagolásáért.

Az 1983. évi őszi Budapesti Nemzetközi Vásáron az Orosházi Baromfifeldolgozó Vállalat

a Budapesti Nemzetközi Vásár *nagydíját* nyerte el

Szárnyas felvágott, pulyka felvágott, új párizsi, baromfi mortadella kiállított termékével.

Az 1984. évi őszi Budapesti Nemzetközi Vásáron gyárunk a hétvégi csirke kiállított termékével elnyerte a

Budapesti Nemzetközi Vásár díját.

Az 1985. évi Országos Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Kiállításon az Orosházi Baromfifeldolgozó Vállalat

— a kiállítás I. díját nyerte el pulykakészítményeivel

— a kiállítás III. díját nyerte el pácolt füstölt libamell termékével,

— elismerésben részesült szeletelt pulykamell termékével.

A vállalat egyre több olyan májkonzervet állít elő, amely a tőkés piac igényeit is kielégíti. A belső tartalom mellett nagy figyelmet fordít a dobozok megnyerő formájára és a címkéire. (135. sz. kép.) 1986-ban a Békéscsabán rendezett Országos Alkalmazott Grafikai Biennálén a Kereskedelmi Kamara különdíját kapta meg az orosházi libamáj-termékcsalád címke terve. A terveket Zahorán Mária, a Kner Nyomda grafikusja készítette.

Az Orosházi Baromfifeldolgozó Vállalat sok új termékének megismertetése és értékesítése érdekében felhasználja a mai kor adta lehetőséget, a reklámozást. Ezen a téren a televízióban megjelenő 15—30 másodperces reklámfilmek a legeredményesebbek. A külföldi vevők tájékoztatására a külföldi kiállításokon való részvételt tartja fontosnak.